

42915. számú OTKA kutatás

Teljesítménymenedzsment rendszerek hatása az egyes szektorok és a gazdaság egészének teljesítőképességére

Szakmai zárójelentés

Az elmúlt 15-20 évben a nyugati államokban a teljesítménymenedzsment rendszerek terjedése átlépte az üzleti szektor határát, és e modellek megjelentek a nem profitorientált szektorokban is. E folyamat néhány szervezet esetében Magyarországon is elkezdődött.

Kutatásunk célja a különböző teljesítménymenedzsment modellek jellemzőinek vizsgálata, a terjedési folyamatok értelmezése, és hatásaiknak feltérképezése volt az egyes hazai gazdasági szektorok teljesítőképességére. Fontosnak éreztük, hogy már a kezdetektől végigkísérjük a teljesítménymenedzsment módszerek, eszközök közszolgálati és nonprofit szektorbeli alkalmazását, adaptálását, és a tapasztalatainkat megosszuk egyrészt az érintett szervezetekkel, másrészt a területet kutató más szakemberekkel.

Az alábbiakban bemutatjuk a kutatás menetét, az elvégzett feladatokat és az elért főbb eredményeket az eredeti munkaterv és tervezett eredmények fényében.

A kutatás eredeti munkaterve (2003 és 2006 között):

Ütemezés	Feladat	Eredmény
A kutatási időszak egésze alatt	Szakirodalom feldolgozása, hasonló kutatások áttekintése, új nemzetközi kutatási eredmények figyelemmel kísérése	A témában született legújabb kutatási eredmények beemelése a kutatásba
2003. február-április	Az egyes szektorok mintáinak meghatározása	Az empirikus kutatáshoz szükséges szektordefiníciók, fogalmak operacionalizálása, minták áttekintése
2003. február-május	Kérdőívek összeállítása, tesztelése	Véglegesített kérdőívek
2003. május-október	Kis mintán a kérdőívek tesztelése, adatrögzítés, adatelemzés	Az első részleges adatok, kutatási eredmények a teljesítménymenedzsment egészségügyi szektorbeli szerepéről
2003. októbertől 2004. áprilisig	A végleges kérdőívek kiküldése, adatelemzés, kontextuselemzés	A felmérés első szakasz, a gazdaság három szektorára vonatkozó eredmények
2004 tavasza	Kvalitatív kutatás előkészítése (projektek és interjúalanyok	Az eredmények alapján interjúk készítése, a megértés és

	kiválasztása)	értelmezés elmélyítéséhez, felvetődött kérdések tisztázása
2004 április-október	Interjúk lebonyolítása, teljesítménymenedzsment bevezetési projektek kiválasztása	A kérdőíves felmérés alapján olyan szervezetek felkeresése, ahol teljesítménymenedzsment rendszerek bevezetése zajlik - akciókutatás
2004. november-december	Konferenciaszervezés	Az eddigi kutatási eredmények bemutatása, publikációk készítése, hazai és nemzetközi szakmai folyóiratokban beszámoló a kutatási eredményekről*
2005 március-október	A kérdőíves felmérés második szakasza	A 2003-as felmérés két évvel későbbi megisméltése, longitudinális elemzés
2005 végétől	A második szakaszhoz kapcsolódó interjúk lebonyolítása	A második szakaszt követő kvalitatív kutatás (interjúk, dokumentumelemzés, projektek figyelemmel kísérése)
2006 első fele	Adatelemzés, értelmezés	A kutatási eredmények elemzése, publikációja hazai és nemzetközi szakmai folyóiratokban
2006 második fele	Konferenciaszervezés	A kutatási projektet lezáró konferencia rendezése, ahol az érdeklődők megismerhetik a kutatás eredményeit

Megvalósított kutatási tevékenységek

2003 folyamán a szerződésben vállalt alábbi feladatainkat teljesítettük (dőlt betűvel jeleztük az előre nem vállalt, de teljesített feladatokat):

Ütemezés	Feladat	Eredmény
2003. február-április	Az egyes szektorok mintáinak meghatározása	Az empirikus kutatáshoz szükséges szektordefiníciók, fogalmak operacionalizálása, minták áttekintése
<i>2003. február – szeptember</i>	<i>Az Országos Egészségbiztosítási Pénztár stratégia-alkotási projektjének szakmai-módszertani</i>	<i>Elkészült, és az OEP vezetése által elfogadott küldetés, jövőkép, stratégiai célrendszer és a célok</i>

	<i>irányítása</i>	<i>elérését mérő mutatók rendszere (első változat), stratégia akciók (első változat)</i>
2003. február-május	Kérdőívek összeállítása, tesztelése	Véglegesített kérdőívek
2003. május-október	Kis mintán a kérdőívek tesztelése, adatrögzítés, adatelemzés	Az első részleges adatok, kutatási eredmények a teljesítménymenedzsment egészségügyi szektorbeli szerepéről
2003. szeptember - november	<i>A Budapest Teljesítménymenedzsment Kutatóközpont, ezen belül az egészségügyi kutatócsoport megalapítása</i>	<i>A BTMCK, és azon belül az egészségügyi kutatócsoport küldetése, kutatási keretmodellje és akcióterve</i>

A kutatáshoz használt kérdőívet, és az egészségügyi szektorra vonatkozó eredményeinkről született tanulmányt, valamint az adatok feldolgozásából származó első eredményeket magában foglaló folyóirat cikket mellékeljük az első szakmai részjelentéshez.

A 2003. évi kutatási támogatást 2003. december közepén kaptuk meg, ezért nem állt módunkban azt 2003-ban felhasználni. A 2003-as keretet 2004. június 30-ig a támogatott kutatás áthúzódó feladataira illetve az elmaradt kifizetésekre fordítottuk. A kutatás további szakaszaiba új kutatókat vontunk be: Kiss Norbert és Dankó Dávid Ph.D. hallgatót.

2004 folyamán a szerződésben vállalt alábbi feladatainkat teljesítettük (dőlt betűvel jeleztük az előre nem vállalt, de a kutatáshoz kapcsolódó teljesített feladatokat):

Ütemezés	Feladat	Eredmény
2004. február-április	Az előző évben előkészített kérdőíves adatfelvételtől származó információk elemzése (üzleti, közszolgálati, nonprofit szektor), publikáció elkészítése.	A teljesítménymenedzsment szerepéről a három szektorra vonatkozóan kis mintán elemzett kvantitatív adatok, erre épülő konferencia előadások.
2004. február-június	Kvalitatív kutatás lebonyolítása	Egy szektoron belül (közszolgáltatások) akciókutatás keretében (megfigyelés, interjúk), 3 eset (BKÁE, OEP, APEH) részletes feldolgozása.

2004. január-december	Az eddigi eredményeink publikációja	Az év folyamán több rangos nemzetközi tudományos konferencián szerepeltünk előadóként. Ezek: <ol style="list-style-type: none"> 1. 8th International Research Symposium on Public Management 2. European Accounting Association Annual Conference 3. EIASM Workshop on University Reforms 4. 20th EGOS Colloquium Ezen kívül meghívást kaptunk egy rangos nemzetközi folyóiratba, ahol 2005 folyamán angol nyelvű publikáció születik.
<i>2004. december</i>	<i>A 2003-ban megalapított Budapest Teljesítménymenedzsment Kutatóközpont (BTMCK) által szervezett nemzetközi konferencia.</i>	<i>2004. dec.2-3: European research Workshop on Performance Management megrendezése</i>

A kvantitatív és kvalitatív kutatásokból született tanulmányokat, konferenciaelőadást és folyóiratcikket, valamint a december 2-3-i nemzetközi konferencia programját és résztvevőinek listáját külön fájlban mellékeljük a 2004-es részjelentés részeként.

Eredeti terveinkhez képest több rangos nemzetközi szakmai konferencián is előadást tartottunk (European Accounting Association Annual Conference, Prága; EIASM Workshop on University Reforms, Siena; EGOS- European Group of Organizational Studies Colloquium, Ljubljana).

2005

A kutatás eredeti munkaterve alapján 2005-ben kérdőíves felmérést és a kvantitatív kutatást kiegészítő interjúk lebonyolítását vállaltuk. Az első adatfelvétel tapasztalatai alapján úgy döntöttünk, hogy a 2003-as több szektort átfogó kérdőíves felmérés megismétlése helyett kvalitatív kutatást végzünk, mégpedig néhány kiválasztott ágazatra koncentrálnak. Az első két év kutatási eredményei alapján célszerűnek tűnt egy-egy szűkebb terület kiválasztása, és az ott szereplők megkérdezése. A kiválasztott ágazatok, szektorok: egészségügy, vízi közművek, nonprofit szervezetek. Az egészségügyön belül az Irányított Betegellátási Rendszert (IBR) vizsgáltuk, e kutatás során az országban működő összes szervezöt és a főbb érintetteket személyesen felkerestük. A magyarországi vízi közművekröl egy kérdőíves felmérésen és adatelemzésen alapuló kutatás készült. A nonprofit szervezetek teljesítménymenedzsment rendszereit pedig esettanulmány módszertan segítségével elemeztük.

Továbbá a 2003-ban megalapított Budapesti Teljesítménymenedzsment Kutatóközpont (BTMKK) keretei között az üzleti szektorban alkalmazott teljesítménymenedzsment rendszerek kérdőíves kutatását készítettük elő 2005 végén, amely egy nemzetközi kutatási projekt az alábbi országok részvételével: Csehország, Észtország, Lengyelország, Litvánia, Magyarország, Németország, Szlovákia, Szlovénia.

Ezek alapján a 2005-ös kutatási tevékenységünk az alábbiak szerint alakult. Dőlt betűvel jeleztük azokat a tevékenységeket, amelyeket az eredeti munkatervben nem vállaltunk, de a kutatáshoz kapcsolódóan teljesítettük.

Ütemezés	Feladat	Eredmény
A kutatási időszak egésze alatti vállalás	Szakirodalom feldolgozása, hasonló kutatások áttekintése, új nemzetközi kutatási eredmények figyelemmel kísérése	A témában született legújabb kutatási eredmények beemelése a kutatásba
2005 március október	A kérdőíves felmérés második szakasza	Ezt a fentiek alapján módosítottuk és kvalitatív kutatási módszertant alkalmazva néhány kiválasztott ágazatot mélyebben elemeztünk.
2005 végétől	A második szakaszhoz kapcsolódó interjúk lebonyolítása, esettanulmányok készítése	Az irányított betegellátás, a vízi közművek és a nonprofit szervezetek vizsgálata, ezekről publikáció is készült.
2005 január-június	<i>Irányított betegellátási rendszer (IBR) kutatás lebonyolítása, ehhez kapcsolódóan konferenciák szervezése</i>	<i>IBR kutatás február-május során. Két szakmai kerekasztal szervezése a kutatáshoz kapcsolódóan 2005 januárjában és májusában.</i>
2005 tavasz-ősz	<i>Eddigi eredmények publikációja</i>	Az év folyamán több rangos nemzetközi tudományos konferencián szerepeltünk előadóként. Ezek: <ul style="list-style-type: none"> 5. 9th International Research Symposium on Public Management 6. European Accounting Association Annual Conference 7. 3rd Conference on Performance Measurement and Management Control
2005 december	<i>A 2003-ban megalapított Budapesti Teljesítménymenedzsment Kutatóközpont (BTMKK) által</i>	<i>Közép-Kelet Európa országaiban egy teljesítménymenedzsment témájú, az üzleti szektorra koncentrált kérdőíves kutatás</i>

	<i>szervezett 2. nemzetközi konferencia: 2nd European Workshop on Performance Management.</i>	<i>előkészítése, a tartalmi elemek egyeztetése, a kérdőív véglegesítése, az adatfelvétel első szakaszának kidolgozása. 2005. december 9., Budapest</i>
--	---	--

2006

A 2004-2005 során előkészített CEEPP (Central and Eastern European Performance Panel) nemzetközi kutatás módszertani kérdéseinek áttekintése és véglegesítése zajlott az első felében, míg az év második felében a kérdőíves adatfelvételt végeztük az üzleti szektor szervezetei körében Magyarországon, Csehországban, Észtországban és Litvániában. Az év végén rendezett konferencián bemutattuk és megvitattuk az első nemzetközi kutatási eredményeket.

Folytattuk az előző évben megkezdett kvalitatív kutatásainkat az egyes ágazatokhoz kapcsolódva: 2006 első felében az egészségügyben vizsgáltuk az intézményi szinten megfigyelhető vezetői gyakorlatot, és egy jelentős kontextuális tényező, a finanszírozási rendszer megváltozásának a vezetésre gyakorolt hatásainak elemzését végeztük egy empirikus kutatás keretében.

Ütemezés	Feladat	Eredmény
<i>2006 első fele</i>	<i>Teljesítményvolumen-korlát hatásainak kutatása</i>	<i>2006 nyarán a kutatás lebonyolítása, az eredmények közzétevése konferencián és hazai szakfolyóiratban (IME)</i>
<i>2006 első fele</i>	<i>Nemzetközi teljesítménymenedzsment kutatás módszertani kérdéseinek egyeztetése</i>	<i>A CEEPP kutatás kérdőívének egyeztetése és véglegesítése a nemzetközi partnerek körében. A BTMCK kutatóközpont a projekt koordinátora.</i>
<i>2006. január-április</i>	<i>Kvalitatív kutatás lebonyolítása</i>	<i>A Budapesti Corvinus Egyetem (előtte BKÁE) teljesítménymenedzsment rendszere kialakítása és működtetése következő szakaszának vizsgálata és értékelése akciókutatás keretében.</i>
<i>2006 január-szeptember</i>	<i>A hazai közoktatási teljesítménymenedzsment gyakorlatra vonatkozó kutatás lebonyolítása, ehhez kapcsolódóan konferencia szervezése</i>	<i>A szektor szintű kutatás lebonyolítása január-május során. Szakmai kerekasztal szervezése a kutatáshoz kapcsolódóan 2006 szeptemberében.</i>

<p>2006 tavasz-ősz</p>	<p><i>További eredmények publikációja</i></p>	<p><i>Az év folyamán több rangos nemzetközi tudományos konferencián szerepeltünk előadóként. Ezek:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>8. EIASM Workshop on University Reforms</i> <i>9. XXII EGOS Colloquium</i> <i>10. 4th Conference on Performance Measurement and Management Control</i>
<p>2006 második fele</p>	<p>Adatfelvétel, adatelemzés, értelmezés</p>	<p><i>A TOP 200 vállalati körben a kérdőívek lekérdezése, az adatok elemzése</i></p>
<p>2006 második fele</p>	<p>Konferenciaszervezés</p>	<p><i>2006. november 30 – december 1: 3rd European Research Conference on Performance Management. A kérdőíves adatfelvétel nemzetközi eredményeinek bemutatása a résztvevő országok kutatói körében.</i></p>